

TEM-operatie

transanale endoscopische microchirurgie

Vanwege een afwijking in uw endeldarm wordt u binnenkort geopereerd. Wat gebeurt er tijdens de TEM-operatie en hoe kunt u zich voorbereiden? Dat en meer leest u in deze brochure.

Waarom een TEM-operatie?

De TEM-operatie (Transanale Endoscopische Microchirurgie) wordt vooral gedaan om goedaardige gezwellen van de endeldarm te verwijderen. Deze gezwellen kunnen na enkele jaren kwaadaardig worden. Soms voert de chirurg de operatie ook uit bij een kwaadaardig gezwel van de endeldarm. Dit is dan een kwaadaardig gezwel dat vroeg is ontdekt, waardoor het nog klein is.

Wat is een TEM-operatie?

- De chirurg voert via de anus (transanaal) een operatie uit aan de endeldarm. De endeldarm is het laatste gedeelte van de dikke darm.
- Tijdens de operatie wordt een buis (de endoscoop) via de anus ingebracht. Hiermee kan de chirurg in de endeldarm kijken en kan hij met behulp van speciale instrumenten de operatie uitvoeren. Het gezwel kan op deze manier samen met een stukje darmwand worden verwijderd.
- Hierna kan de wond in de darmwand worden gehecht. Op deze manier is een grote operatie niet nodig. Dan zou een heel stuk van de endeldarm moeten worden verwijderd.

Vorbereiding afspraak polikliniek

Er staan 2 vragenlijsten voor u klaar in het patiëntenportaal MijnOLVG. Wij vragen u om deze in te vullen en mee te nemen naar uw afspraak. Maakt u geen gebruik van MijnOLVG? Dan krijgt u de vragenlijsten op papier.

Vragenlijst verpleegkundige anamnese

De antwoorden op deze vragen kunt u ook mondeling geven tijdens het opnamegesprek met de oncologieverpleegkundige.

Medicatie

Gebruikt u medicijnen of heeft u diabetes? De apothekersassistente neemt telefonisch contact met u op te horen welke medicijnen u thuis gebruikt. De anesthesioloog bespreekt met u uw medicijngebruik voor uw operatie. Soms moet u stoppen met een medicijn.

Bij medicijnen voor diabetes gelden andere voorschriften. De anesthesioloog bespreekt dit met u.

Wie is uw contactpersoon?

Het is belangrijk dat wij weten wie uw eerste contactpersoon is. Dit kan uw partner, familie, vriend of kennis zijn. Deze contactpersoon krijgt als enige informatie over uw situatie en houdt uw familie en vrienden op de hoogte over uw situatie. Zorg dat wij het telefoonnummer van uw contactpersoon hebben als u in het ziekenhuis verblijft.

Reanimeren?

Wilt u gereanimeerd worden bij acute hart- of ademstilstand?

Deze vraag stellen wij aan iedereen bij opname in OLVG. Dit heeft niets met uw persoonlijke omstandigheden te maken, dit is een standaardvraag. De overheid verplicht ieder ziekenhuis om deze vraag te stellen aan iedere patiënt die in een ziekenhuis ligt. Het ziekenhuis is verplicht om uw antwoord te noteren in uw medisch dossier.

Voor de operatie

Een dag voor de operatie is uw operatietijd bekend. U kunt die dag tussen 15.00 en 16.00 uur bellen met de verpleegafdeling om het tijdstip van uw operatie te horen (zie brief).

Op de dag van de operatie meldt u zich op de aangegeven tijd en locatie.

Vorbereiding voor operatie

Voor de operatie mag u na 00.00 uur 's nachts niet meer eten; u moet nuchter zijn. Een lege maag voorkomt dat inhoud van de maag tijdens de operatie in de luchtpijp of longen terecht komt. Helder vloeibaar drinken mag wel tot 2 uur voor de operatie zoals zwarte koffie, thee zonder melk, water, limonade, appelsap. Zie www.olvg.nl/nuchter

Wat neemt u mee naar het ziekenhuis?

- Makkelijk zittende kleding
- Extra ondergoed
- Pantoffels (geen gladde zolen)
- Kamerjas
- Toiletpullen

Op de verpleegafdeling is een koelkast voor patiënten waar u eventueel uw eigen voeding in kunt bewaren.

Dag van de operatie

De anesthesioloog moet voor de operatie een aantal metingen doen. Houd daarom rekening met het volgende

- Uw nagels zijn schoon, geen nagellak of kunstnagels
- Geen make-up of gezichtscreme
- Geen sieraden

Laat waardevolle spullen thuis, neem weinig contant geld mee. OLVG is niet aansprakelijk voor verlies of diefstal.

De operatie

Vorbereiding

Om de operatie beter te laten slagen, is het belangrijk dat uw darmen voor de operatie leeg zijn. Een dag voor de operatie start u met het gebruik van moviprep. Dit is een laxeermiddel. Meer informatie leest u in de folder die u krijgt tijdens uw opnamegesprek. Uw ontlasting wordt dan al soepeler voor uw opname in het ziekenhuis. Houdt u zich verder aan de volgende instructies.

Eén dag voor de operatie

- Dag voor de operatie mag u nog gewoon eten en drinken tot 17 uur.
- Hierna gaat u voorbereiden met moviprep volgens voorschrift om uw darm voor de operatie goed schoon te maken. Hierna mag u alleen heldere dranken drinken zoals thee, appelsap en bouillon. Gebruik geen melkproducten of alcoholische dranken.
- Op de dag van operatie komt u nuchter naar de afdeling. Nuchter betekent dat u niets heeft gegeten. Twee uur voordat u naar de afdeling komt, mag u nog heldere vloeistof drinken zoals appelsap of heldere limonade.
- U krijgt vooraf de juiste instructie.

Op de operatiedag

U mag tot 2 uur voor de operatie heldere vloeistoffen drinken.

De operatie

- De operatie gebeurt onder narcose.
- Tijdens de operatie krijgt u antibiotica via een infuus. U houdt dit infuus tot 24 uur na de operatie.
- De chirurg schuift door de anus een buis in uw darm. Via deze buis haalt de chirurg het gezwel met een rand gezond weefsel uit de darmwand.
- De wond die hierdoor in de darmwand ontstaat, sluit de chirurg weer via de buis met een hechting.
- Na de operatie beoordeelt de patholoog in het laboratorium wat de aard van het gezwel is en of het gezwel helemaal weggenomen is.
- Een enkele keer is het noodzakelijk om tijdens de narcose de TEM-operatie af te breken en over te gaan tot een buikoperatie. Dit kan nodig zijn door een complicatie, zoals een moeilijk te stoppen bloeding, of omdat het gezwel niet te verwijderen is via de TEM-methode.

Duur van de operatie

De duur van de operatie is verschillend. Dit hangt af van de grootte en de ligging van het gezwel. Uw arts bespreekt dit met u.

Na de operatie

- Als u na de operatie goed wakker bent, mag u weer eten, drinken en uit bed.
- Wanneer het drinken eten goed gaat, en u geplast heeft mag het infuus eruit.
- De dag na de operatie mag u weer normaal eten en drinken.
- Meestal mag u al op de eerste dag na de operatie naar huis.
- U krijgt een afspraak voor poliklinische controle na een week. Dan bespreekt de arts met u de uitslag van het gezwel.
- Gedurende 2 weken gebruikt u 2 keer daags movicolon.

Verblijf in het ziekenhuis

Voorzieningen

- Koelkast voor patiënten
- Internet, televisie, radio en telefoon via het Multi Media Systeem Ollie.
- Gratis wifi

Eten en drinken

Als u weer op de afdeling bent mag u direct normaal eten en drinken. Als u niet misselijk bent, probeer dan minstens een halve liter vocht te drinken.

Zo snel mogelijk normaal eten is belangrijk voor uw herstel. Het voorkomt onder andere gewichtsverlies zodat spiermassa en spierkracht behouden blijven. U mag eten en drinken van thuis meenemen.

Heeft u een maaghevel? Dan mag u niet eten of drinken!

Bewegen

Beweging is belangrijk voor uw herstel.

- Snellere wondgenezing
- Betere ademhaling en u neemt meer zuurstof op als u rechtop zit of loopt.
- Minder kans op een luchtweginfectie.
- Stimuleert de maag- en de darmfunctie.
- Behoud van spierkracht

Wij adviseren u om regelmatig uit bed te komen. Een paar keer uit bed komen, is beter dan éénmaal per dag een lange tijd.

- U gaat zo snel mogelijk en zo vaak mogelijk uit bed.
- Als uw gezondheid het toelaat, zit u op de dag van de operatie even op de rand van het bed en bengelt u met uw voeten.
- De eerste dag na de operatie zit u in de ochtend 10 minuten op de stoel. in de middag probeert u dit weer en 's avonds nog een keer.

- De dagen er na probeert u op de kamer te lopen, wat langer te gaan zitten en vervolgens gaat u lopen in de gang.

Tips

- Vraag voldoende pijnstilling
- Eet al uw maaltijden aan tafel
- Draag overdag uw gewone kleding
- Draag goede schoenen of pantoffels met profiel
- Loop naar het toilet

Verblijf in het ziekenhuis kan mentaal zwaar zijn. Voor ondersteuning kunt u altijd een beroep doen op een (oncologie)verpleegkundige of een geestelijk verzorgende.

Hoe lang blijft u in het ziekenhuis?

Als er geen complicaties zijn, mag u na 1 dag naar huis als u

- Normale voeding verdraagt
- De pijn dragelijk is
- Zelfstandig kunt lopen en naar het toilet kan.

De zaalartsen komen in de ochtend bij u langs om te controleren hoe het met u gaat en hoe het herstel verloopt.

Slaap

Een goede nachtrust is noodzakelijk voor het herstel. Maak voordat u gaat slapen eventueel gebruik van oordoppen en een oogmasker, of luister van te voren naar rustgevende muziek. Probeer meditatie of mindfulness oefeningen te doen. Heeft u ondanks deze adviezen moeite met slapen? Bespreek dit dan met uw verpleegkundige. Zo nodig kan de arts u medicijnen voorschrijven.

Bezoektijden

De bezoektijden zijn dagelijks tussen 11:00 uur en 12:00 uur en van 15:30 tot 20:00 uur. Wij verzoeken u vriendelijk om:

- Rekening te houden met andere patiënten
- Niet meer dan 2 bezoekers tegelijk te ontvangen
- Duidelijk aan te geven wanneer het bezoek u teveel wordt
- Bezoek niet te laten mee-eten

Houd er rekening mee dat onderzoek, behandeling en verpleegkundige zorg altijd voor gaan! Meestal is bij de verpleging bekend wanneer uw onderzoek of behandeling plaatsvindt.

Uitslag onderzoek (PA-gesprek)

Tijdens de operatie nemen we een stukje weefsel weg voor verder onderzoek. Het duurt ongeveer 7-10 werkdagen voordat de uitslag van het weefselonderzoek bekend is. Vaak bent u dan al thuis. Als dat het geval is, bespreken wij de uitslag met u tijdens uw eerstvolgende afspraak op de polikliniek Chirurgie.

Naar huis

Aanvullende chemotherapie

De chirurg bespreekt de uitslag van het weefselonderzoek tijdens uw afspraak op de polikliniek. Soms is er na de operatie ook nog chemotherapie nodig. Als dat bij u het geval is, verwijst de chirurg u naar de polikliniek Oncologie. Na uw herstel krijgt u een afspraak met een oncoloog. Meestal is dit 6 weken na de operatie

Afbouwen pijnstilling

Voor de eerste dagen na uw verblijf in het ziekenhuis krijgt u pijnstilling mee naar huis; paracetamol en oxycodon. Oxycodon is een sterke pijnstiller. Probeer op geleide van uw pijn de oxycodon zo snel mogelijk te stoppen omdat het bijwerkingen heeft als darmverstopping, misselijkheid, sufheid, duizeligheid en vermoeidheid. Ook kan dit medicijn verslavend werken. Wij raden u aan om paracetamol 4 maal daags in te nemen: 08:00 uur, 12:00 uur, 18:00 uur en 22:00 uur. Na 5-7 dagen mag u op geleide van pijnklachten de paracetamol afbouwen naar 3 maal daags, daarna naar 2 maal daags om vervolgens verder af te bouwen of te stoppen.

Na 4-6 week krijgt u een nieuwe afspraak bij chirurg voor een nacontrole. Verder krijgt u een casemanager aangewezen als u deze nog niet heeft. U blijft na de operatie 5 jaar onder controle. De casemanager is in die tijd uw eerste aanspreekpunt. U komt bij haar op de poli voor controle.

Complicaties

Zoals bij elke operatie is er kans op complicaties. Complicaties die bij elke operatie kunnen optreden zijn: blaasontsteking, longontsteking, wondinfectie, nabloeding, trombose, longembolie of verklevingen.

- Uw anus kan kort na de operatie pijn doen. Deze klachten verdwijnen vrijwel altijd binnen enkele weken.
- U verliest meestal de eerste één à twee weken bloed bij de ontlasting. Deze klacht verdwijnt vrijwel altijd binnen enkele weken.
- U kunt lucht en ontlasting de eerste tijd na de operatie wat minder goed ophouden. Meestal gaat dit voorbij en kunt u na enkele weken tot maanden weer normaal uw ontlasting ophouden.

Zelden voorkomende complicaties:

- Het litteken in uw darm kan voor een vernauwing zorgen. Dat merkt u omdat de ontlasting moeilijker passeert. Als dit gebeurt, kan de maag-darm-leverarts deze klacht verhelpen door uw darm op te rekken.
- De hechtingen in de darm kunnen loslaten wat een ontsteking en soms een abces tot gevolg kan hebben.

Naar huis en herstel

Het is verstandig om de eerste dagen thuis hulp te hebben. De hersteltijd is twee tot vier weken na de operatie. Het is heel gewoon dat u zich na een operatie een tijdje niet fit voelt. Dat komt niet alleen door de verdoving, maar ook door de ingrijpende gebeurtenis die een operatie nu eenmaal is. Het lichaam moet zich in eigen tempo herstellen en dat kost tijd. Klachten als moeheid, concentratie- en geheugenstoornissen kunnen enkele dagen tot weken voorkomen, maar verdwijnen zodra uw krachten weer toenemen.

Adviezen voor thuis

Direct contact opnemen

Neem de eerste week nadat u weer thuis bent, elke ochtend uw temperatuur op. Als uw gezondheid na enkele dagen merkbaar verslechtert door bijvoorbeeld buikpijn, koorts boven de 38,5°C, braken of hevige rugpijn, neem dan contact op met de afdeling Chirurgie.

Bij vragen of problemen kunt de eerste twee weken na ontslag contact opnemen met de verpleegkundige van de afdeling waar u heeft gelegen. Na deze 2 weken kunt u voor verdere vragen contact opnemen met uw casemanager.

Algemeen

Als u denkt begeleiding bij uw herstel nodig te hebben, vraag dan uw verpleegkundige vragen om advies of verdere informatie. Wilt u meer weten over de opname op de afdeling Chirurgie? Lees dan de folder 'Opname Chirurgie'.

Operatie/ingreep

- Het is altijd mogelijk dat een operatie uitgesteld wordt door onvoorziene omstandigheden. Denk bijvoorbeeld aan een patiënt die spoedeisende hulp nodig heeft. Hij krijgt om medische redenen altijd voorrang. Uiteraard stellen wij dan alles in het werk om u zo snel mogelijk te opereren/te behandelen.
- OLVG is een opleidingsziekenhuis. Dat betekent dat de specialist altijd geassisteerd wordt door een arts-assistent in opleiding tot specialist. Ook kan het zo zijn dat een arts-assistent de operatie/ingreep of delen daarvan uitvoert.

Vragen?

U kunt ons gewoon bellen

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen? Neem dan contact op of kijk op www.olvg.nl Heeft u vragen over de vergoeding of betaling? Neem dan contact op met uw zorgverzekeraar of kijk op www.olvg.nl/zorgnota

Meer informatie online

- www.olvg.nl/chirurgie
- www.mlds.nl (Maag Lever Darm Stichting)
T 0900 202 56 25 (0,15 euro p/m)
E voorlichting@mls.nl

Contact

verpleegkundig specialisten afdeling Chirurgie

T 020 599 32 20 (ma t/m vrij 8.15 – 16.15 uur)
T 020 599 25 19 (ma t/m vrij 8.15 – 16.15 uur)

verpleegafdeling Chirurgie, locatie Oost (dag en nacht bereikbaar)

T 020 599 25 02 (A5)
T 020 599 25 03 (B5)

verpleegafdeling Chirurgie A4, locatie West

T 020 510 84 14 (dag en nacht bereikbaar)
Route 41
Bezoek 11.00 - 12.00 uur en van 16.30 - 19.30 uur

polikliniek Chirurgie, locatie Oost

T 020 599 30 58 (ma t/m vrij 8.15 – 16.15 uur)
E chirurgie@olvg.nl
P3

polikliniek Chirurgie, locatie West

T 020 510 88 80 (ma t/m vrij 8.15 – 16.15 uur)
Route 06

Oost
Oosterpark 9
1091 AC Amsterdam

West
Jan Tooropstraat 164
1061 AE Amsterdam

Spuistraat
Spuistraat 239 A
1012 VP Amsterdam

Onze Algemene Voorwaarden zijn van toepassing: www.olvg.nl/algemene-behandelvoorwaarden

Klacht of opmerking: www.olvg.nl/klacht

Redactie en uitgave: Marketing en Communicatie, 30 juli 2020, foldernr.0604